

EUROPOS SĄJUNGOS
TEISINGUMO TEISMAS

2016 M. METINIS PRANEŠIMAS

METŲ APŽVALGA

2016 M. METINIS PRANEŠIMAS
METŲ APŽVALGA

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS

TEISINGUMO TEISMAS
2925 LIUKSEMBURGAS
LIUKSEMBURGAS
TEL. +352 4303-1

BENDRASIS TEISMAS
2925 LIUKSEMBURGAS
LIUKSEMBURGAS
TEL. +352 4303-1

Teisingumo Teismo interneto svetainė: <http://www.curia.europa.eu>

Atgaminti leidžiama nurodant šaltinį. Fotografijas atgaminti galima tik kartu su nuoroda į šį leidinį. Bet kokiam kitam naudojimui reikia Europos Sąjungos Teisingumo Teismo leidimo.

Daug papildomos informacijos apie Europos Sąjungą yra pateikiama internete, portale *Europa* (<http://europa.eu>).

Liuksemburgas: Europos Sąjungos Teisingumo Teismas, Komunikacijos direktoratas, Elektroninių leidinių ir žiniasklaidos skyrius
Europos Sąjungos leidinių biuras

Print	ISBN 978-92-829-2281-1	ISSN 2467-1355	doi:10.2862/940	QD-AQ-17-001-LT-C
PDF	ISBN 978-92-829-2267-5	ISSN 2467-1584	doi:10.2862/953359	QD-AQ-17-001-LT-N
E-Book	ISBN 978-92-829-2389-4	ISSN 2467-1584	doi:10.2862/865360	QD-AQ-17-001-LT-E

© Europos Sąjunga, 2017
Nuotraukos © Georges Fessy
Nuotraukos © Gediminas Karbauskis

Printed in Belgium

SPAUDINTA POPIERIUJE, BALINTAME NENAUDOJANT ELEMENTINIO CHLORO (ECF)

TURINYS

Pirmininko įžanginis žodis	5
1. 2016-ieji trumpai	6
a // Metai nuotraukose	7
b // Metai skaičiais	14
2. Teisminė veikla	16
a // Svarbiausių metų sprendimų apžvalga	17
b // Svarbiausi teisminę veiklą apibūdinantys skaičiai	26
3. Atvirumo ir bendradarbiavimo metai	32
a // Svarbiausi renginiai	33
b // Svarbiausi skaičiai	35
4. Teisingumą vykdyti padedanti administracija	38
a // Veiksminga, moderni ir daugiakalbė administracija	39
b // Skaičiai ir planai	40
5. Žvilgsnis į ateitį. Kokybiškas teisingumas – nuolatinis iššūkis	46
6. Sekti institucijos aktualijas	48

PIRMININKO ĮŽANGINIS ŽODIS

2016 metais mūsų institucija įžengė į naująjį savo gyvavimo etapą. Buvo įgyvendintos dvi iš trijų 2015 m. patvirtintos Europos Sąjungos teismų struktūros reformos pakopos: Bendrajame Teisme pradėjo eiti pareigas daug papildomų teisėjų, o pats Bendrasis Teismas perėmė nuo šiol neveikiantį Tarnautojų teismo kompetenciją.

Per visą šios institucijos gyvavimo laikotarpį dar niekuomet valstybių narių teismai nebuvo pateikę tiek daug klausimų, kad galėtų geriau aiškinti ir taikyti Sąjungos teisę. Tai rodo ne tik nacionalinių teismų norą teisingai taikyti Sąjungos teisę, pasinaudojant Sutartyse numatytais bendradarbiavimo mechanizmais, bet ir jų pasitikėjimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismu.

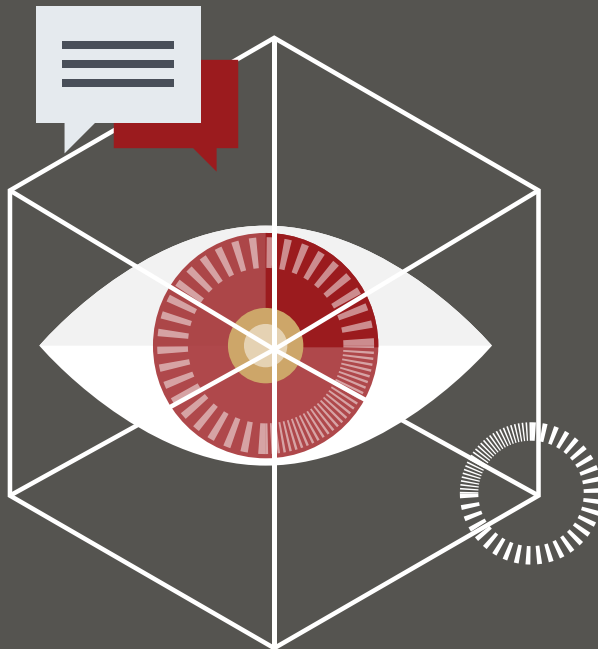
Kartu bylų nagrinėjimo trukmė ir toliau trumpėjo, o tai naudinga piliečiams ir įmonėms, kuriems reikalingas teisinis apibrėžtumas. Teisminės veiklos požiūriu praėję metai buvo labai intensyvūs (užbaigta daugiau kaip 1 600 bylų). Daug sprendimų priimta dėl klausimų, susijusių su didžiausiais iššūkiais, su kuriais Sąjunga susiduria šiandien (terorizmas, migracijos krizė, bankų ir finansų krizė ir t. t.), tačiau taip pat dėl problemų, reikšmingų visų piliečių kasdieniam gyvenimui.

Pabaigai, be visų šių skaičių, norėčiau priminti apie lapkričio 11 d. – paliaubų, kuriomis baigtas Pirmasis pasaulinis karas, dieną – mūsų institucijoje organizuotą renginį. Europos Parlamento, Europos Komisijos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkai susitiko su apie 250 moksleivių pasidalyti savo įgyta patirtimi ir neformaliai pabendrauti kai kuriomis Europai aktualiomis temomis. Tokie renginiai ypač sveikintini ir reikalingi šiais neramiais Europos integracijai laikais, kuomet išlaikyti tvirtą optimizmą ir visišką pasitikėjimą ateitimi yra tiesiog moralinė pareiga.

Koen **LENAERTS**
Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkas

1

2016-IEJI
TRUMPAI

A // METAI NUOTRAUKOSE

//

Europos Sąjungos Teisingumo Teismas – viena iš septynių Europos Sąjungos institucijų

Šios Sąjungos teisminės institucijos uždavinys – užtikrinti Europos Sąjungos teisės laikymąsi, vienodai aiškinant ir taikant Sutartis. Savo jurisprudencija ši institucija prisideda prie Sąjungos vertybių išsaugojimo ir vieningos Europos kūrimo.

Europos Sąjungos Teisingumo Teismą šiuo metu sudaro du teismai: Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas.

Sausio 18 d.

Parodos „Prieš 70 metų: Niurnbergo procesas. Sinchroninis vertimas: nuo pradininkų iki šių dienų“ vernisažas

Kovo 7 d.

Europos Žmogaus Teisių Teismo delegacijos vizitas
Teisingumo Teisme

Kovo 16 d.

Sprendimas *Dextro Energy*

Balandžio 13 d.

Vykdant reformą Bendrajame Teisme pradėjo eiti pareigas septyni nauji teisėjai

Birželio 6 d.

Teisingumo Teisme iškelta
byla *Uber*

Birželio 8 d.

Pradėjo eiti pareigas trys
nauji Bendrojo Teismo
nariai

Birželio 26 ir 29 d.

Bendrajame Teisme iškeltos
bylos *Ville de Paris prieš
Komisiją* ir *Ville de Bruxelles
prieš Komisiją*

Birželio 27 d.

Padėtas pirmasis trečiojo
bokšto statybų akmuo

Liepos 6 d.

Iš dalies atnaujinta Audito Rūmų narių sudėtis

Rugpjūčio 31 d.

Tarnautojų teismas integruotas į Bendrąjį Teismą ir perduota jurisdikcija

Rugsėjo 19 d.

Pradėjo eiti pareigas naujas
Teisingumo Teismo generalinis
advokatas, iš dalies atnaujinta
Bendrojo Teismo sudėtis ir vykdant
reformą pradėjo eiti pareigas šeši
nauji Bendrojo Teismo teisėjai

Rugsėjo 20 ir 21 d.

Bendrojo Teismo pirmininko,
pirmininko pavaduotojo ir kolegijų
pirmininkų rinkimai

Rugsėjo 30 d.

Europos duomenų apsaugos
priežiūros pareigūno vizitas
Teisingumo Teisme

Spalio 6 d.

Bendrojo Teismo kanclerio paskyrimas naujai kadencijai

Lapkričio 9 d.

Bendrajame Teisme iškeltos bylos
Apple

Lapkričio 11 d.

„Europos statytojai“, dialogas su
jaunimu

Lapkričio 30 d.

Iš dalies atnaujinta Audito Rūmų narių
sudėtis

Gruodžio 14 d.

Europos Komisijos nario Julian King
iškilminga priesaika

Gruodžio 15 d.

Sprendimas *Depesme*

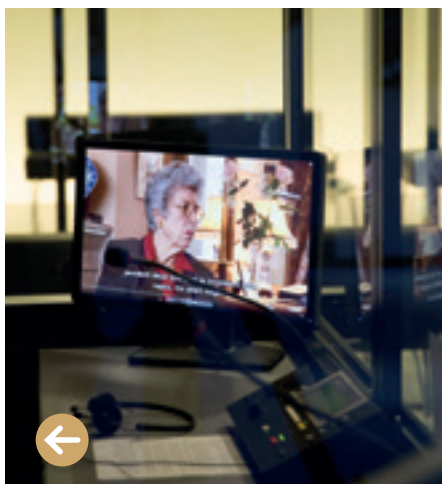
Gruodžio 21 d.

Sprendimas *Tele2 Sverige*

Sausio 18 d.–balandžio 30 d.

Paroda „Prieš 70 metų: Niurnbergo procesas. Synchroninis vertimas: nuo pradininkų iki šių dienų...”

Tris mėnesius Teisingumo Teisme vyko paroda, skirta pagerbti Niurnbergo vertėjus žodžiu – synchroninio vertimo pradininkus. Joje, atsižvelgiant į istorinį ir techninį proceso kontekstą, aprašomi dvidešimt penkių vertėjų žodžių gyvenimai ir, pasitelkiant dokumentus bei objektus – šiuolaikinės įrangos pirtakus, pristatoma profesijos, kuri vėliau buvo plėtojama Europos Sąjungos Teisingumo Teisme ir kituose tarptautiniuose teismuose, raida.

Kovo 7 d.

Europos Žmogaus Teisių Teismo delegacijos vizitas Teisingumo Teisme

Susitikimas surengtas tęsiant ilgalaikio šių dviejų Europos teismų bendradarbiavimo tradiciją. Iš tiesų Europos Sąjungos Teisingumo Teismo ir Europos Žmogaus Teisių Teismo nariai reguliariai susitinka Liuksemburge arba Strasbūre pasidalyti mintimis apie jurisprudencijos žmogaus teisių srityje raidą.

Kovo 16 d.**Sprendimas *Dextro Energy*: sveikumo teiginiai ir dekstrozės tabletės**

Nuo 2006 m. ES reglamentu įtvirtintos visoje Sąjungoje suderintos teisės normos, reglamentuojančios teiginius apie maisto produktų sveikumą. Bendrojo Teismo nuomone, keli *Dextro Energy* prekių ženklų pažymėtų gaminių pakuotėse ir reklamoje pateikti sveikumo teiginiai, susiję su šiuose gaminiuose esančia gliukoze, neleistini (T-100/15).

(žr. p. 23)

Balandžio 13 d.**Vykdam reformą Bendrajame Teisme pradėjo eiti pareigas septyni nauji teisėjai ir iš dalies atnaujinta Tarnautojų teismo sudėtis**

Pirmasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo reformos įgyvendinimo **etapas**. Pagal šią reformą numatyta padidinti Bendrojo Teismo teisėjų skaičių ir perduoti jam visas Tarnautojų teismo veiklos sritis. Iki 2016 m. rugpjūčio 31 d. paskiriami penki nauji Bendrojo Teismo teisėjai: Constantinos Iliopoulos (Graikija), Dean Spielmann (Liuksemburgas), Zoltán Csehi (Vengrija), Nina Póltorak (Lenkija) ir Anna Marcoulli (Kipras). Kiti du Bendrojo Teismo teisėjai – Leopoldo Calvo-Sotelo Ibáñez-Martín (Ispanija) ir Virgilijus Valančius (Lietuva) paskiriami laikotarpiui nuo 2016 m. balandžio 13 d. iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. Taip Bendrojo Teismo teisėjų skaičius nuo 28 išaugo iki 35.

Be to, João Sant'Anna (Portugalija) ir Alexander Kornezov (Bulgarija) paskiriami Tarnautojų teismo teisėjais iki 2016 m. rugsėjo 1 d. – šio teismo jurisdikcijos perdavimo Bendrajam Teismui.

Birželio 6 d.**Teisingumo Teisme gauta byla *Uber***

Ar gali valstybė narė, kaip antai Prancūzija, numatyti baudžiamąją atsakomybę už *Uber* vykdomą veiklą, prieš tai Komisijai nepranešusi apie įstatymo projektą (C-320/16)?

Birželio 8 d.**Pradėjo eiti pareigas trys nauji Bendrojo Teismo teisėjai**

Tolesnis reformos įgyvendinimas: iškilmingai prisiekė Peter George Xuereb (Malta), Fredrik Schalin (Švedija) ir Inga Reine (Latvija). Bendrojo Teismo teisėjų skaičius pasiekė 38.

Birželio 26 ir 29 d.

Bendrajame Teisme iškeltos bylos *Ville de Paris* ir *Ville de Bruxelles*

Ville de Paris (Paryžiaus miestas) prašo panaikinti reglamentą, kuriuo Komisija sušvelnino iš dyzelinių transporto priemonių išmetamų azoto oksidų ribinę vertę (T-339/16). Po trijų dienų *Ville de Bruxelles* (Bruselio miestas) pareiškė analogišką reikalavimą (T-352/16).

Birželio 27 d.

Padėtas kertinis trečiojo bokšto statybų akmuo

Trečiojo bokšto statybos darbai pradžia. Užbaigus šį svarbų statybos projektą visi institucijos darbuotojai galės dirbti vienoje vietoje. Liuksemburgo tvarios plėtros ir infrastruktūros ministro François Bausch, Liuksemburgo teisingumo ministro Félix Braz ir Teisingumo Teismo pirmininko Koen Lenaerts akivaizdoje buvo įkastas kertinio akmens, žyminčio penktąjį Teisingumo Teismo išplėtimo etapą, padėjimą liudijantis aktas.

**Liepos 6 d. ir lapkričio
30 d.**

Nauji Audito Rūmų nariai

Liepos 6 d. prisiekė **penki** nauji Audito Rūmų nariai: Janusz Wojciechowski (Lenkija), Samo Jereb (Slovėnija), Jan Gregor (Čekijos Respublika), Mihails Kozlovs (Latvija) ir Rimantas Šadžius (Lietuva). Lapkričio 3 d. prisiekė kiti **du** nariai: Leo Brincat (Malta) ir João Figueiredo (Portugalija). Nauji nariai prisiekia Europos Sąjungos Teisingumo Teismui.

Rugpjūčio 31 d.

Tarnautojų teismas integruotas į Bendrąjį Teismą ir perduota jurisdikcija

Įgyvendinant Europos Sąjungos Teisingumo Teismo struktūros reformą, savo veiklą nutraukė 2004 m. įsteigtas Tarnautojų teismas. Šią dieną nebaigtos nagrinėti bylos perduotos Bendrajam Teismui, kuris nuo rugsėjo 1 d. turi jurisdikciją priimti sprendimus dėl tarnautojų ieškiniių.

Rugsėjo 19 d.

Pradėjo eiti pareigas naujas Teisingumo Teismo generalinis advokatas, iš dalies atnaujinta Bendrojo Teismo sudėtis ir pradėjo eiti pareigas šeši nauji Bendrojo Teismo teisėjai

Teisingumo Teismas į savo gretas priėmė vienuoliktąjį generalinį advokatą – Evgeni Tanchev (Bulgarija), o Bendrojo Teismo sudėtis pasikeitė dėl dalinio kas trejus metus vykstančio sudėties atnaujinimo ir dėl jo pastiprinimo. Priesaiką davė Ezio Perillo (Italija), René Barents (Nyderlandai), Ricardo da Silva Passos (Portugalija), Paul Nihoul (Belgija), Barna Berke (Vengrija), Jesper Svenningsen (Danija), Ulf Christophe Öberg (Švedija), Octavia Spineanu-Matei (Rumunija), Maria José Costeira (Portugalija), Jan Passer (Čekijos Respublika), Krystyna Kowalik-Bańczyk (Lenkija) ir Alexander Kornezov (Bulgarija). Pareigas Bendrajame Teisme einančių teisėjų skaičius padidėjo iki 44.

Rugsėjo 20 ir 21 d.

Bendrojo Teismo pirmininko, pirmininko pavaduotojo ir kolegijų pirmininkų rinkimai

Iš dalies atnaujinus Bendrojo Teismo sudėtį, ketvirtai kadencijai iki 2019 m. rugpjūčio 31 d. pirmininku išrinktas nuo 2007 m. šias pareigas einantis Marc Jaeger (Liuksemburgas).

Trejų metų kadencijai pirmininko pavaduotoju išrinktas nuo 2010 m. teisėjo pareigas einantis Marc van der Woude (Nyderlandai).

Trejiems metams kolegijų pirmininkais išrinkti: Irena Pelikánová (Čekijos Respublika), Miro Prek (Slovėnija), Sten Frimodt Nielsen (Danija), Heikki Kanninen (Suomija), Dimitrios Gratsias (Graikija), Guido Berardis (Italija), Vesna Tomljenović (Kroatija), Anthony Michael Collins (Airija) ir Stéphane Gervasoni (Prancūzija).

Rugsėjo 30 d.

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno vizitas Teisingumo Teisme

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnai (EDAPP) Giovanni Buttarelli pavesta užtikrinti, kad tvarkydamos asmens duomenis Sąjungos institucijos ir įstaigos laikytųsi griežtų piliečio teisės į privatų gyvenimą apsaugos taisyklių. Šis tvarkymas apima duomenų, kaip antai etninės kilmės, politinių pažiūrų, religijos, duomenų apie sveikatą, seksualinę orientaciją ir t. t., rinkimą, įrašymą, saugojimą, paiešką, perdavimą, blokavimą ir ištrynimą. Vykdydamos savo užduotis institucijos tvarko joms piliečių elektroniskai, raštu ar kaip vaizdas perduotus asmens duomenis.

Spalio 6 d.

Bendrojo Teismo kanclerio paskyrimas naujai kadencijai

Emmanuel Coulon, Bendrojo Teismo kanclerio nuo 2005 m., mandatas atnaujintas iki 2023 m. spalio 5 d.

Lapkričio 9 d.

Bendrajame Teisme iškeltos bylos *Apple*

Airija prašo Bendrojo Teismo panaikinti Komisijos sprendimą, kuriuo Airijai nurodyta susigrąžinti iš *Apple* neteisėtas mokesčių lengvatas už rekordinę 13 milijardų eurų sumą (T-778/16). *Apple* gruodžio 19 d. taip pat kreipėsi į Bendrąjį Teismą su panašiu ieškiniu (T-892/16).

Lapkričio 11 d.

„Europos statytojai“, dialogas su jaunimu

Moksleiviai iš įvairių valstybių narių susitiko su Europos Parlamento pirmininku Martin Schulz, Komisijos pirmininku Jean-Claude Juncker ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininku Koen Lenaerts.

Gruodžio 14 d.

Europos Komisijos nario iškilminga priesaika

Europos Komisijos narys Julian King iškilmingai prisiekė, kaip numatyta Sutartyse. Jis atsakingas už „Saugumo sąjungos“ sritį.

Gruodžio 15 d.

Sprendimas *Depesme*: mišrių šeimų vaikai

Susituokusio ar sudariusio registruotą partnerystę pasienio darbuotojo įvaikis gali prašyti socialinių lengvatų su sąlyga, kad tėvis iš tiesų prisideda prie jo išlaikymo (C-401/15–C-403/15).

(žr. p. 17)

Gruodžio 21 d.

Sprendimas *Tele2 Sverige*: duomenų apie privatų gyvenimą saugojimas

Valstybės narės negali elektroninių ryšių paslaugų teikėjams nustatyti bendros pareigos saugoti metaduomenis (C-203/15).

B // METAI SKAIČIAIS

Institucija 2016-aisiais

2016 M.
BIUDŽETAS

380
MILIJONŲ EURŲ

75 | 11
TEISĖJAI | GENERALINIŲ
ADVOKATŲ

iš 28 valstybių narių

2 168
pareigūnai ir tarnautojai

864
vyrai
40 %

1 304
moterys
60 %

Statistikos požiūriu 2016-ieji išsiskyrė labai intensyvia teismine veikla. Nors bendras 2016 m. gautų bylų skaičius (1 604 bylos) buvo šiek tiek mažesnis nei 2015 m., 2016 m. baigtų bylų skaičius išliko didelis (1 628 bylos).

Šis darbo krūvis taip pat atspindėjo administracijos tarnybų, kasdien aptarnaujančių teismus, veikloje.

Teisminės veiklos metai

(visuose teismuose bendrai)

1 604

gautos bylos

1 628

išnagrinėtos bylos

142 988

procesiniai dokumentai, įtraukti į kanceliarijos registrą

Vidutinė proceso trukmė:

16,7

mėnesio

Teisingumo Teisme
Bendrajame Teisme

14,7
18,7

2 840

teismo pranešimų, paskelbtų Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje

1 160 000

puslapių išversto teksto

602

teismo posėdžiai ir susirinkimai, kuriuose buvo verčiama sinchroniškai

74

teismo posėdžių ir susirinkimų vertėjai žodžiu

Institucijos metai

Daugiau kaip

1 900

nacionalinių teisėjų

apsilankė Teisingumo Teismo seminaruose arba mokymuose

16 000

lankytojų

- specialistų
- žurnalistų
- studentų
- piliečių

73

protokoliniai renginiai

2

TEISMINĖ VEIKLA

A // SVARBIAUSIŲ METŲ SPRENDIMŲ APŽVALGA

EUROPOS PILIETYBĖ IR BENDRA SAUGUMO ERDVĖ

Europos Sąjunga sukūrė savo piliečiams laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę be vidaus sienų. Todėl ES piliečiai iš esmės gali keliauti, dirbti ir gyventi bet kurioje valstybėje narėje. 2016 m. Teisingumo Teismas turėjo progą patikslinti sąlygas, kuriomis piliečiai, pasinaudoję šiomis laisvėmis, turi teisę gauti valstybines išmokas, kaip antai socialines pašalpas arba stipendijas. Be to, jis aiškino Sąjungos teisę tarpvalstybinės kovos su nusikalstamumu kontekste.

Ispanų šeima įsikūrė Vokietijoje dviem etapais: pirmiausia motina ir dukra, vėliau tėvas su sūnumi. Pastariesiems atsakyta skirti Vokietijos pragyvenimo išmoką už pirmuosius tris gyvenimo šalyje mėnesius. Jiems atvykus į Vokietiją motina jau buvo radusi darbą ir aptariamus tris mėnesius vaikai lankė mokyklą. Vis dėlto Teisingumo Teismas patvirtino, kad valstybės narės gali atsakyti skirti kai kurias socialines išmokas kitų valstybių narių piliečiams už pirmus tris jų buvimo šalyje mėnesius, ir pažymėjo, kad skirti aptariamą išmoką gali būti atsakyta neatlikus individualios analizės. (2016 m. vasario 25 d. Sprendimas *García Nieto*, C-299/14)

2013 m. Teisingumo Teismas buvo nusprendęs, kad pasienio darbuotojo vaikai gali prašyti stipendijos toje valstybėje narėje, kurioje darbuotojas vykdo veiklą. 2016 m. Teisingumo Teismas išaiškino, kad sąvoka „vaikas“ apima ir pasienio darbuotojo,

susituokusio arba sudariusio registruotą partnerystę su vienu iš vaiko tėvų, įvaikius. Vis dėlto prašyti stipendijos ar kitų socialinių lengvatų šioje valstybėje narėje šis vaikas gali, tik jeigu jo patėvis faktiškai prisideda prie jo išlaikymo. (2016 m. gruodžio 15 d. Sprendimas *Depesme ir kt.*, C-401/15–C-403/15)

„Šengeno erdvėje“ (22 valstybės narės, kurios tarptautinių kelionių srityje sudaro vieną bendrą erdvę be vidaus sienų kontrolės) asmuo negali būti du kartus persekiojamas arba nubaustas už vieną ir tą pačią nusikalstamą veiką. Todėl asmuo, kuris vienoje Šengeno valstybėje buvo nuteistas ir atliko bausmę arba buvo galutinai išteisintas, gali judėti šioje erdvėje nebijodamas persekiojimo už tas pačias veikas kitoje valstybėje narėje.

Teisingumo Teismas, į kurį kreipėsi Vokietijos teismas, paaiškino, kad šis principas negalioja tuo atveju, kai pirminis persekiojimas buvo užbaigtas neatlikus išsamaus tyrimo. Šioje byloje Lenkijos prokuratūra užbaigė prieš vieną iš jos piliečių pradėtą ikiteisminio tyrimo procedūrą, nes šis atsisakė duoti parodymus, o nukentėjusysis ir liudytojas gyveno Vokietijoje, todėl jų nebuvo galima apklausti. (2016 m. birželio 29 d. Sprendimas *Kossowski*, C-486/14)

Kitas Vokietijos teismas taip pat Teisingumo Teismo klausė, ar Vokietijos valdžios institucijos turi vykdyti du **Europos arešto orderius**, gautus iš Rumunijos ir Vengrijos (šalių, kurias Europos Žmogaus Teisių Teismas yra pripažinęs pažeidusiomis pagrindines teises dėl jų laisvės atėmimo įstaigų perpildymo). Iš tiesų,

Europos arešto orderio vykdymas turi būti atidėtas, jeigu dėl asmens laikymo orderį išdavusios valstybės narės laisvės atėmimo įstaigoje sąlygų kyla realus nežmoniško ar žeminančio elgesio pavojus. Jeigu per protingą terminą negalima atmesti šio pavojaus tikimybės, orderį turinti vykdyti institucija turi nutraukti perdavimo procedūrą. (2016 m. balandžio 5 d. Sprendimas *Aranyosi ir Căldăraru*, sujungtos bylos C-404/15 ir C-659/15 PPU)

Galiausia Teisingumo Teismas, į kurį kreipėsi Latvijos Aukščiausiasis Teismas dėl **ekstradicijos**, nusprendė, kad valstybė narė neprivalo kiekvienam Sąjungos piliečiui taikyti tokios pat apsaugos nuo ekstradicijos, kuri taikoma jos piliečiams. Estijos piliečiui Aleksejui Petruhhin Rusijoje buvo pareikšti kaltinimai dėl pasikėsinimo parduoti narkotines medžiagas. Interpolui paskelbus paiešką, jis buvo sulaikytas Latvijoje ir ši valstybė ketino tenkinti Rusijos ekstradicijos prašymą. Tuomet A. Petruhhin nurodė, jog egzistuoja draudimas išduoti Latvijos pilietį, kuris taikytinas ir jam, kaip Sąjungos piliečiui. Vis dėlto, nors prašomoji valstybė narė gali vykdyti šių piliečių persekiojimą už ne jos teritorijoje padarytus sunkius nusikaltimus, ši valstybė narė paprastai neturi jurisdikcijos, kai nei nusikaltimą padaręs asmuo, nei nuo jo nukentėjęs asmuo nėra jos piliečiai. Taigi ekstradicija leidžia išvengti, kad liktų nenubausta už šiuos nusikaltimus. Vis dėlto prieš pradėdama ekstradiciją, valstybė narė turi apsikeisti informacija su kilmės valstybe nare ir sudaryti jai sąlygas pateikti prašymą dėl šio piliečio perdavimo siekiant vykdyti baudžiamąjį persekiojimą. (2016 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Petruhhin*, C-182/15)

MIGRANTŲ TEISĖS IR PAREIGOS

Sąjungos teisėje numatytos normos, skirtos skatinti šeimos narių, kurie nėra Europos Sąjungos piliečiai, prisijungimą. Pavyzdžiui, valstybės narės turi leisti atvykti ir apsigyventi globėjo sutuoktiniui, jeigu įvykdomos tam tikros sąlygos. Globėjas turi įrodyti turįs pastovių ir nuolatinių lėšų, kurių pakanka sau ir savo šeimos nariams išlaikyti nesinaudojant jo gyvenamosios valstybės narės socialinės paramos sistema.

Ispanijos teismui pateikus klausimą, Teisingumo Teismas nusprendė, kad **šeimos susijungimo** direktyva leidžia periodiškai vertinti globėjo **lėšų pokyčius** po prašymo dėl susijungimo pateikimo dienos. Taigi kompetentinga nacionalinė institucija gali atlikti perspektyvinį lėšų vertinimą, kad įsitikintų, jog globėjas ir jo šeima nerizikuoja savo gyvenimo šalyje laikotarpiu tapti našta jos socialinės paramos sistemai. (2016 m. balandžio 21 d. Sprendimas *Khachab*, C-558/14)

Remiantis ES direktyva, „papildoma apsauga“ gali būti suteikta trečiųjų šalių piliečiams, kurie nelaikomi pabėgėliais, bet kuriems pagrįstai reikalinga tarptautinė apsauga. Valstybės narės turi leisti asmenims, kuriems jos suteikė šį statusą, laisvai judėti jų teritorijoje tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir kitiems teisėtai ES gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams.

Vokietijoje nustatyta, kad kai papildomos apsaugos statuso gavėjai gauna socialinę paramą, jų leidimuose gyventi šalyje nurodomas įpareigojimas gyventi apibrėžtoje teritorijoje. Teisingumo Teismas, į kurį kreiptasi dėl Vokietijos teisės suderinamumo su Sąjungos teise, atsakė, kad valstybė narė gali **papildomos apsaugos** statuso gavėjams nustatyti gyvenamosios vietos įpareigojimą, siekdama paskatinti jų integraciją, jeigu jiems daug sunkiau integruotis nei kitiems šioje valstybėje narėje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams. (2016 m. kovo 1 d. Sprendimas *Alo ir Osso*, sujungtos bylos C-443/14 ir C-444/14)

Sąjungos teisėje taip pat nustatyti kriterijai ir mechanizmai, pagal kuriuos nustatoma valstybė narė, atsakinga už valstybėje narėje pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą (Reglamentas *Dublinas III*).

Paprašytas Vengrijos teismo išaiškinti šį reglamentą, Teisingumo Teismas patvirtino, kad valstybė narė gali **išsiųsti tarptautinės apsaugos prašytoją į saugią trečiąją šalį** – nesvarbu, ar tai būtų už prašymo nagrinėjimą atsakinga valstybė narė, ar ne. Pakistanietis nelegaliai atvyko į Vengriją per Serbiją. Vengrijoje pateikęs pirmąjį tarptautinės apsaugos prašymą jis išvyko iš jam Vengrijos valdžios institucijų paskirtos apsigyvenimo vietos. Vėliau jis sulaikytas Čekijoje, kai bandė patekti į Austriją. Remdamasi reglamentu *Dublinas III* Čekijos valdžios institucijos paprašė Vengrijos atsiimti suinteresuotąjį asmenį, ir Vengrija jį atsiėmė. Toliau Pakistano pilietis pateikė naują tarptautinės

apsaugos prašymą Vengrijoje; šis prašymas buvo atmestas, nes šiam asmeniui Serbija buvo „saugi trečioji šalis“. Kadangi pakistaniecis buvo suimtas, Teisingumo Teismas sprendimą priėmė per mažiau nei 3 mėnesius, taikydamas prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūrą. Jis patvirtino, kad Vengrija turėjo teisę grąžinti Pakistano pilietį į „saugią trečiąją šalį“. (2016 m. kovo 17 d. Sprendimas *Mirza*, C-695/15 PPU)

Be to, Teisingumo Teismas pripažino, kad pagal Sąjungos teisę leidžiama **sulaikyti** prieglobsčio prašytoją, kai jo elgesys kelia grėsmę **nacionaliniam saugumui arba viešajai tvarkai**. ES direktyvoje dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo numatyta sulaikymo priemonė iš tiesų atitinka bendrojo intereso tikslą – užtikrinti Sąjungos, konkrečiai – ES pagrindinių teisių chartijoje, pripažįstamą kiekvieno asmens teisę į saugumą. (2016 m. vasario 15 d. Sprendimas *J. N.*, C-601/15 PPU)

INFORMACINĖS IR RYŠIŲ TECHNOLOGIJOS

Kiekvienais metais priimama sprendimų, susijusių su informacinėmis ir ryšių technologijomis. 2016 m. Teisingumo Teismui ne kartą teko spręsti, kaip suderinti laisvę susipažinti su informacija ir autoriaus teisių apsaugą.

Nyderlandų sensacijų žurnalas savo interneto puslapyje pateikė hipersaitą, nukreipiantį į kitą puslapį, kuriame buvo neteisėtai paskelbtos nuotraukos; šių nuotraukų autoriaus teisės priklauso *Playboy*. Teisingumo Teismas nusprendė, kad **hipersaitui** pateikti žurnalo interneto puslapyje nereikėjo gauti *Playboy* leidimo, jeigu žurnalas veikė nesiekdamas pelno ir nežinodamas, kad nuotraukos paskelbtos neteisėtai. Tačiau jeigu hipersaitas pateiktas siekiant pelno, turi būti preziumuojama, kad buvo žinoma apie nuotraukų paskelbimo neteisėtumą. (2016 m. rugsėjo 8 d. Sprendimas *GS Media BV*, C-160/15)

Vokietijoje *Sony* pradėjo teisminį procesą prieš pardavėją vadovą dėl to, kad **pasinaudojant nemokamu ir neapsaugotu** pardavėju **Wi-Fi tinklu** neteisėtai buvo pateiktas visuomenei parsisiųsti muzikos kūrinys, kurio autoriaus teisės priklauso šiai Japonijos įmonei. Teisingumo Teismas pripažino, kad šis vadovas neatsako už autoriaus teisių pažeidimus, kuriuos gali įvykdyti jo *Wi-Fi* tinklo naudotojai, nes jis tėra pasyvus tarpininkas. Tačiau

jis gali būti įpareigotas slaptažodžiu apsaugoti savo tinklą tam, kad būtų nutraukti šie pažeidimai arba jiems užkirstas kelias. (2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Mc Fadden*, C-484/14)

Kitoje su *Sony* susijusioje byloje Teisingumo Teismas nusprendė, kad **susietas kompiuterio ir iš anksto įdiegtos programinės įrangos pardavimas** nėra neteisėta komercinė veikla. Be to, jeigu, kai pirkto kompiuterį, klientas buvo tinkamai informuotas apie iš anksto įdiegtą programinę įrangą, jis negali tvirtinti, kad toks susietas pasiūlymas pažeidžia profesinio rūpestingumo reikalavimus, net jeigu pardavėjas ir nenurodė šios programinės įrangos kainos. (2016 m. rugsėjo 7 d. Sprendimas *Deroo-Blanquart*, C-310/15)

Latvijoje dviem asmenims, pardavusiems internetu *Microsoft* sukurtas **programinės įrangos atsargines kopijas**, iškeltose baudžiamosiose bylose Teisingumo Teismas išaiškino, kad programinės įrangos įgijėjas gali perparduoti tiek panaudotą pirminę materialiąją laikmeną su šia programa, tiek savo naudojimo licenciją. Vis dėlto, kai ši materialioji laikmena yra sugadinta, sunaikinta arba prarasta, įgijėjas negali perparduoti savo atsarginės šios programos kopijos be teisių turėtojo leidimo. (2016 m. spalio 12 d. Sprendimas *Ranks ir Vasiļevičs*, C-166/15)

Galiausiai Teisingumo Teismas nusprendė, kad, kaip ir tradicinių knygų panaudos atveju, viešosios bibliotekos gali be autorių leidimo suteikti panaudai ir elektronines knygas. Vis dėlto, pirma, už šią panaudą autoriai turi gauti teisingą atlyginimą ir, antra, panaudai suteiktos gali būti tik iš teisėto šaltinio gautos knygos. (2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimas *Vereniging Openbare Bibliotheken*, C-174/15)

PREKIŲ ŽENKLAI

Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnyba (EUIPO, buvusi VRDT) atsakinga už ES prekių ženklų ir Bendrijos dizaino registravimą ir valdymą. Jos sprendimus galima apskųsti Europos Sąjungos Bendrajame Teisme, o pastarojo sprendimai savo ruožtu gali būti dėl teisės klausimų peržiūrėti Teisingumo Teisme. Su prekių ženklais susiję maždaug trečdalis Bendrojo Teismo sprendimų.

Bendrasis Teismas nusprendė, kad, kiek tai susiję su **maisto prekėmis arba gėrimais**, *McDonald's* prekių ženklų geras vardas gali sukliudyti įregistruoti prekių ženklus, apimančius priešdėlius „Mac“ arba „Mc“ su maisto produkto arba gėrimo pavadinimu. Todėl vienai Singapūro bendrovei nepavyko EUIPO įregistruoti prekių ženklo **MACCOFFEE** maisto produktams ir gėrimams. (2016 m. liepos 5 d. Sprendimas *Future Enterprises / EUIPO*, T-518/13)

Be to, Bendrasis Teismas pripažino, kad **standartinis žadintuvo ar telefono signalas** negali būti įregistruotas kaip Sąjungos prekių ženklas dėl jo banalumo. Iš tiesų toks signalas paprastai lieka nepastebėtas ir vartotojas jo neįsimena. (2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimas *Globo Comunicação e Participações S.A. / EUIPO*, T-408/15)

Galiausiai Teisingumo Teismas nusprendė, kad Bendrasis Teismas neturėjo patvirtinti EUIPO sprendimo įregistruoti „**Rubik's Cube**“ formą kaip Sąjungos prekių ženklą. 2014 m. sprendime Bendrasis Teismas konstatavo, kad „Rubik's Cube“ forma nėra techninis sprendinys, todėl gali būti įregistruota kaip prekių ženklas. Teisingumo Teismas savo ruožtu manė, kad būtina atsižvelgti į nematomus grafinio „Rubik's Cube“ atvaizdo techninius elementus, kaip antai galimybę sukoti atskiras 3D dėlionės sudėtinės dalis. Todėl EUIPO turės priimti naują sprendimą, atsižvelgusi į Teisingumo Teismo išvadą. (2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimas *Simba Toys GmbH & Co. KG / EUIPO*, C-30/15 P)

SVEIKATOS APSAUGA

Europos Sąjunga labai rūpinasi vartotojų interesais. Ji siekia skatinti vartotojų saugumą, gerinti savo teisių žinojimą ir stiprinti juos saugančių teisės normų taikymą. Europos Sąjungos teismai sprendė ne vieną ginčą, susijusį su vartotojų sveikatos apsauga.

2016 m. Teisingumo Teismas nusprendė, kad privaloma ženklinti kai kuriuos **citrusinius vaisius** (citrinas, mandarinus ir apelsinus) nurodant chemines medžiagas, naudotas apdorojant po derliaus nuėmimo. Vartotojas turi būti įspėtas apie citrusinių vaisių apdorojimą, nes, skirtingai nuo vaisių su plona žievele, šie citrusiniai vaisiai gali būti apdorojami naudojant daug didesnius cheminių medžiagų kiekius. (2016 m. kovo 3 d. Sprendimas *Ispanija / Komisija*, C-26/15 P)

Be to, Bendrasis Teismas priėmė sprendimą dėl teiginių, vartojamų prekių etiketėse, pateikiant prekes ar jas reklamuojant, kuriuose nurodoma **gliukozės** nauda (pavyzdžiui: „gliukozė palaiko fizinį aktyvumą“ arba „gliukozė padeda palaikyti gerą energijos apykaitą“). Šiais teiginiais nurodoma tik nauda, tačiau neužsimenama apie didelio cukraus kiekio vartojimo keliamą

pavojų. Taigi, šie teiginiai dviprasmiški ir klaidinantys, todėl negali būti leidžiama juos vartoti. (2016 m. kovo 16 d. Sprendimas *Dextro Energy GmbH & Co. KG / Komisija*, T-100/15)

Galiausiai Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad naujoji Tabako gaminių direktyva (2014 m.) galioja. Šioje direktyvoje numatytas draudimas nuo 2020 m. pateikti rinkai būdingo **kvapo ar skonio tabako gaminius**, be kita ko – cigaretes su mentoliu. Be to, joje numatyta speciali tvarka, taikoma **elektroninėms cigaretėms**, tabako gaminių etikečių bei pakuočių suvienodinimas ir nurodoma, kad pakuotėse turi būti įspėjimai apie galimą žalą sveikatai, kurie turi būti sudaryti iš tekstinio įspėjimo ir spalvotos nuotraukos. (2016 m. gegužės 4 d. sprendimai *Lenkija / Parlamentas* ir *Taryba ir kt.*, C-358/14 ir kt.)

APLINKOS IR GYVŪNŲ APSAUGA

Europos Sąjungos aplinkosaugos taisyklės yra vienos iš griežčiausių pasaulyje: jomis siekiama ūkį padaryti ekologiškesnį, apsaugoti biologinę įvairovę ir natūralias buveines ir užtikrinti Sąjungoje aukštą sveikatos apsaugos ir gyvenimo kokybės lygį.

Pagal Sąjungos teisę Europos rinkoje draudžiami **kosmetikos gaminiai**, turintys ingredientų, kurie buvo bandomi su gyvūnais. Teisingumo Teismas patvirtino, kad Sąjungos teisėje numatytų draudimų negalima apeiti **bandymus su gyvūnais atliekant trečiosiose šalyse**. Todėl gali būti draudžiama pateikti į Sąjungos rinką kosmetikos gaminius, kurių kai kurie ingredientai buvo bandomi su gyvūnais už Sąjungos teritorijos ribų, kai šių bandymų rezultatai naudojami siekiant įrodyti gaminio saugumą. (2016 m. rugsėjo 21 d. Sprendimas *European Federation for Cosmetic Ingredients*, C-592/14)

Be to, Teisingumo Teismas nusprendė, kad Graikija neįvykdė įsipareigojimų apsaugoti Kiparisijos paplūdimyje **didžiuosius jūrų vėžlius *Caretta caretta***, kuriuos trikdo šiame regione plėtojama turistinė veikla. (2016 m. lapkričio 10 d. Sprendimas *Komisija / Graikija*, C-504/14)

Grėsmę aplinkai taip pat gali kelti kenksmingi organizmai, kaip antai **bakterija *Xylella fastidiosa***, dėl kurios, įtariama, alyvmedžiai nudžiūva ir miršta. Kad būtų išvengta jos plitimo, Komisija 2015 m. nustatė valstybėms narėms pareigą nedelsiant pašalinti augalus, kurie yra bakterijos šeimininkai ir auga 100 metrų spinduliu aplink užkrėstus augalus. Gavęs Italijos administracinio teismo prašymą, Teisingumo Teismas nusprendė, kad šis sprendimas atitinka atsargumo ir proporcingumo principą ir Sąjungos fitosanitarinės apsaugos tikslą, nes mokslui dar nežinomas joks apdorojimo būdas, leidžiantis visiškai išgydyti augalus. (2016 m. birželio 9 d. Sprendimas *Giovanni Pesce ir kt.*, C-78/16 ir C-79/16)

UŽSIENIO POLITIKA IR RIBOJAMOSIOS PRIEMONĖS

„Ribojamosios priemonės“ yra užsienio politikos priemonė, kuria Sąjunga siekia, kad trečioji šalis pakeistų savo politiką arba elgesį. Šios priemonės gali būti skiriamos kaip ginklų embargas, lėšų įšaldymas, draudimas atvykti į ES teritoriją ir vykti per ją tranzitu, draudimas importuoti ar eksportuoti ir kt. Jos gali būti skiriamos vyriausybėms, įmonėms, fiziniams asmenims, taip pat asmenų grupėms ar organizacijoms (pvz., teroristinėms grupuotėms).

Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas nagrinėjo kelias ribojamųjų priemonių bylas, susijusias su Afganistanu, Baltarusija, Dramblio Kaulo Krantu, Egiptu, Iranu, Libija, Rusija, Sirija, Tunisu, Ukraina, Zimbabve.

Ribojamųjų priemonių, kurių imtasi reaguojant į Ukrainos krizę, srityje Bendrasis Teismas paliko galioti kelių **Ukrainos piliečių**, tarp jų – buvusio prezidento **Viktoro Janukovičiaus**, lėšų įšaldymo priemones. Šiems asmenims buvo iškeltos baudžiamosios bylos dėl valstybinių lėšų pasisavinimo, o lėšų įšaldymas veiksmingai padėjo palengvinti jų persekiojimą. (2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimas *Yanukovich ir kt. / Taryba*, T-340/14, ir kt.)

Bendrasis Teismas taip pat patvirtino 2015 m. **Rusijos** milijardieriui **Arkadijui Rotenbergui** nustatyto lėšų įšaldymo priemonių galiojimą. Iš tiesų šis asmuo prisidėjo prie pasikėsinimo į Ukrainos teritorinį vientisumą tuo, kad užtikrino tilto tarp Rusijos ir Krymo statybą ir vykdė viešųjų ryšių kampaniją, skirtą įtikinti Krymo vaikus, jog jie yra Rusijos piliečiai ir gyvena Rusijoje.

(2016 m. lapkričio 30 d. Sprendimas *Arkady Rotenberg / Taryba*, T-720/14)

Galiausiai Teisingumo Teismas patvirtino **Zimbabvės** generaliniam prokurorui **Johannes Tomana** ir 120 kitų šioje šalyje gyvenančių asmenų ir įsteigtų bendrovių nustatytų ribojamųjų priemonių galiojimą. Jis nusprendė, kad aukštus postus užimantys asmenys yra visiškai susiję su Zimbabvės vyriausybe ir taip prisidėjo prie šiurkščių šios vyriausybės įvykdytų žmogaus teisių pažeidimų. (2016 m. liepos 28 d. Sprendimas *Johannes Tomana ir kt. / Taryba ir Komisija*, C-330/15 P)

B // SVARBIAUSI TEISMINĘ VEIKLĄ APIBŪDINANTYS SKAIČIAI

TEISINGUMO TEISMAS

Į Teisingumo Teismą iš esmės kreipiamasi:

- ♦ pateikiant **prašymą priimti prejudicinį sprendimą**, kai nacionaliniam teismui kyla abejonių dėl Sąjungos institucijos priimto teisės akto aiškinimo ar galiojimo. Tuomet nacionalinis teismas sustabdo bylos nagrinėjimą ir kreipiasi į Teisingumo Teismą, o šis priima sprendimą dėl to, kaip turi būti aiškinamos atitinkamos nuostatos, arba dėl jų galiojimo. Teisingumo Teismui priėmus sprendimą ir jame pateikus išaiškinimą, nacionalinis teismas gali išspręsti savo nagrinėjamą ginčą. Bylose, kuriose atsakymo reikia labai skubiai (pvz., bylose dėl prieglobsčio, sienų kontrolės, vaikų grobimo ir pan.), numatyta **prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūra (PPU)**;
- ♦ pateikiant **apeliacinį skundą** dėl Bendrojo Teismo priimtų sprendimų; tai teisių gynimo priemonė, kuria naudojantis Teisingumo Teismas gali panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą;
- ♦ pareiškiant **tiesioginį ieškinį**, kuriuo visų pirma:
 - prašoma panaikinti Sąjungos aktą (**ieškinys dėl panaikinimo**) arba
 - siekiama, kad būtų konstatuota, jog valstybė narė neįvykdė įsipareigojimų pagal Sąjungos teisę (**ieškinys dėl įsipareigojimų neįvykdymo**). Jeigu valstybė narė nevykdo teismo sprendimo, kuriuo konstatuota, kad ji neįvykdė įsipareigojimų, gali būti pareiškiamas antras ieškinys, vadinamasis **ieškinys dėl „dvigubo įsipareigojimų neįvykdymo“**; šiuo atveju Teisingumo Teismas gali paskirti piniginę sankciją;
- ♦ prašant **pateikti nuomonę** dėl susitarimo, kurį Sąjunga ketina sudaryti su trečiąja valstybe arba tarptautine organizacija, atitikties Sutartims. Tokį prašymą gali pateikti valstybė narė arba Europos Sąjungos institucija (Parlamentas, Taryba ar Komisija).

692

gautos bylos

Prašymai priimti prejudicinį sprendimą

453
iš jų **8 PPU**

Pagrindinės valstybės narės, iš kurių gauti prašymai priimti prejudicinį sprendimą:

Vokietija:	84
Italija:	62
Ispanija:	47
Nyderlandai:	26
Belgija:	26

35 tiesioginiai ieškiniai

iš jų
31 ieškiny dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir
3 ieškiniai dėl „dvigubo įsipareigojimų neįvykdymo“

175

apeliaciniai skundai dėl Bendrojo Teismo sprendimų

7 teisinės pagalbos prašymai

Bylos šalis, kuri negali sumokėti su procesu susijusių išlaidų, gali prašyti suteikti nemokamą teisinę pagalbą.

 704 išnagrinėtos bylos	453 prašymai priimti prejudicinį sprendimą		iš jų 9 PPU	
	49 tiesioginiai ieškiniai		iš jų konstatuoti 27 įsipareigojimų neįvykdymo atvejai prieš 16 valstybių narių	
	Apeliaciniai skundai dėl Bendrojo Teismo sprendimų 189		iš jų 2 ieškiniai dėl „dvigubo įsipareigojimų neįvykdymo“	
	Apeliaciniai skundai dėl Bendrojo Teismo sprendimų 189 iš jų 21 skundo atveju panaikintas Bendrojo Teismo priimtas sprendimas		Vidutinė proceso trukmė 14,7 mėnesio	Prejudicinio sprendimo priėmimo skubos tvarka procedūros 2,7 mėnesio

Pagrindinės nagrinėtos sritys

Aplinkos apsauga		53
Intelektinė nuosavybė		80
Judėjimo ir įsisteigimo laisvės ir vidaus rinka		65
Konkurencija ir valstybės pagalba		56
Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė		51
Mokesčiai		41
Socialinė teisė		23
Transportas		20
Vartotojų apsauga		33
Žemės ūkis		13

BENDRASIS TEISMAS

Bendrasis Teismas pirmąja instancija nagrinėja **fizinių arba juridinių asmenų (įmonių, asociacijų ir kt.)** ir valstybių narių pareikštus tiesioginius ieškinius dėl Europos Sąjungos institucijų, įstaigų ar organų aktų ir tiesioginius ieškinius dėl institucijų ar jos pareigūnų padarytos žalos atlyginimo. Didžioji dalis jo nagrinėjamų ginčų yra ekonominio pobūdžio: dėl intelektinės nuosavybės (Europos Sąjungos prekių ženklai ir pramoninis dizainas), konkurencijos ir valstybės pagalbos.

Nuo 2016 m. rugsėjo 1 d. Bendrasis Teismas turi jurisdikciją viešosios tarnybos srityje pirmąja instancija spręsti Europos Sąjungos ir jos tarnautojų ginčus.

Dėl Bendrojo Teismo sprendimų Teisingumo Teisme galima pateikti apeliacinį skundą; jis pateikiamas tik dėl teisės klausimų.

974
gautos bylos

832
tiesioginiai
ieškiniai

iš jų:

336 dėl intelektinės nuosavybės
163 viešosios tarnybos srityje
333 kiti tiesioginiai ieškiniai (įskaitant **30** valstybių narių pareiktų ieškinių)

39 apeliaciniai skundai dėl Tarnautojų teismo sprendimų

Teisinės pagalbos
prašymai

47

Bylos šalis, kuri negali padengti su procesu susijusių išlaidų, gali prašyti suteikti nemokamą teisinę pagalbą.

755

išnagrinėtos bylos

645

tiesioginiai
ieškiniai

iš jų:

288

dėl intelektinės ir pramoninės nuosavybės

5

viešosios tarnybos srityje

352

kiti tiesioginiai ieškiniai

26

apeliaciniai skundai
dėl Tarnautojų teismo
sprendimų

iš jų

10

skundų atveju nuspręsta panaikinti
Tarnautojų teismo sprendimą

Vidutinė proceso
trukmė

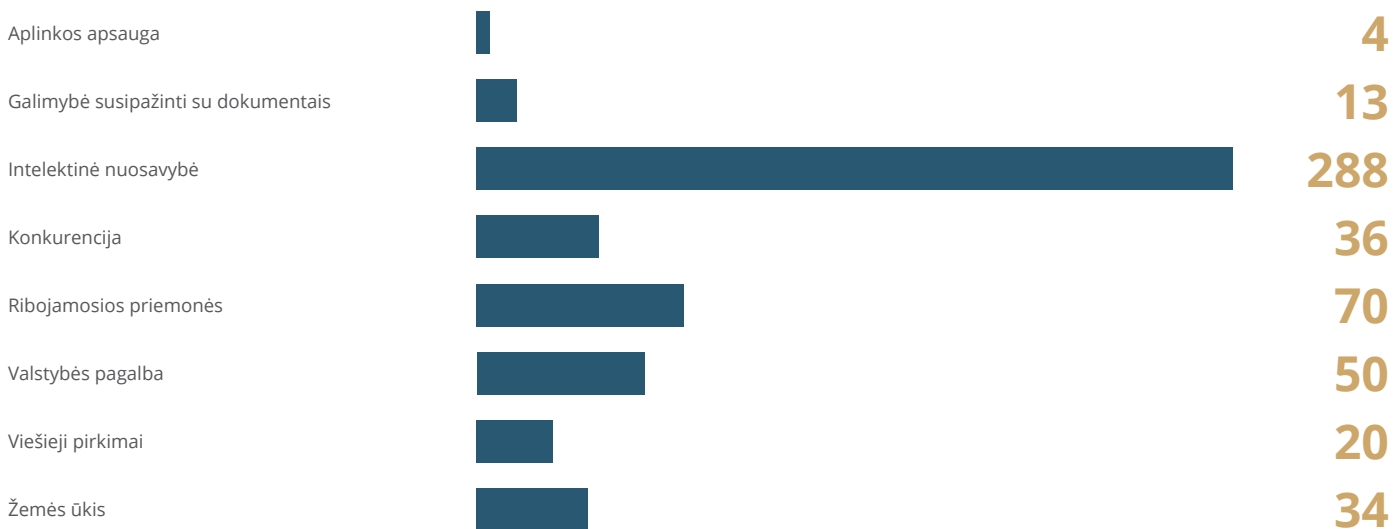

18,7
mėnesio

Sprendimai, dėl kurių
pateiktas apeliacinis
skundas Teisingumo
Teisme

26 %

Pagrindinės nagrinėtos sritys:

TARNAUTOJŲ TEISMAS

Igyvendinant Europos Sąjungos teismų struktūros reformą, 2016 m. rugpjūčio 31 d. nustojo veikti 2004 m. įsteigtas Tarnautojų teismas. Šią dieną nebaigtos nagrinėti bylos perduotos Bendrajam Teismui, kuris nuo rugsėjo 1 d. turi jurisdikciją nagrinėti tarnautojų bylas.

Šios bylos – tai Europos Sąjungos institucijų ir jų darbuotojų (apie 40 000 asmenų visose Sąjungos institucijose ir agentūrose) ginčai, daugiausia susiję su pačiais darbo santykiais ir socialinio draudimo sistema.

Toliau pateikti duomenys susiję tik su laikotarpiu nuo 2016 m. sausio 1 d. iki rugpjūčio 31 d.

77

gautos bylos

169

išnagrinėtos bylos

iš jų

8

bylos išspręstos draugišku susitarimu,

t. y. apie

5 %

10
mėnesių

Vidutinė proceso trukmė

Sprendimai, dėl kurių pateiktas apeliacinis skundas Bendrajame Teisme

21 %

3

ATVIRUMO

IR BENDRADARBIAVIMO METAI

A // SVARBIAUSI RENGINIAI

Europos Sąjungos Teisingumo Teismo dialogas su nacionaliniais teismais ir Europos piliečiais neapsiriboja teismo procesu – jį kasmet papildo įvairialypis bendravimas.

Šiuo požiūriu 2016-aisiais vyko daug susitikimų ir diskusijų, padėjusių skleisti informaciją apie Sąjungos teisę ir jurisprudenciją bei ją suprasti.

Balandžio 15 d.

„European Law Moot Court Competition“ finalas

Jau beveik 30 metų *European Law Moot Court Society* organizuojamas Europos teisės teismo proceso inscenizacijos konkursas „European Law Moot Court Competition“ – tai konkursas, skirtas plėsti teisės studentų žinias apie Europos Sąjungos teisę. Šio konkurso, kuris laikomas vienu prestižiškiausių pasaulyje, finalas kiekvienais metais vyksta Teisingumo Teisme, kur iš Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo narių sudarytos komisijos akivaizdoje vykstančių teisminių ginčų metu varžosi studentų komandos iš visų Europos Sąjungos valstybių narių ir Jungtinių Amerikos Valstijų. 2016 m. laidos nugalėtoju tapo Liublianos universitetas (Slovėnija), o „geriausio generalinio advokato“ ir „geriausio Komisijos tarnautojo“ prizai atiteko atitinkamai Emma Gheorghiu iš Leideno universiteto (Nyderlandai) ir Emily Rebecca Hush iš *Columbia* universiteto (Jungtinės Amerikos Valstijos).

Rugsėjo 24 d.

Institucijų atvirų durų diena

Siekdamos skaidrumo ir artumo su piliečiais, kelios Liuksemburge veikiančios nacionalinės ir europinės institucijos, tarp jų ir Teisingumo Teismas, atveria savo duris visuomenei. Šią dieną visi piliečiai gali atvykti iš arčiau susipažinti su šių institucijų užkulisiais. Originalus būdas lankytojams pažinti įvairių viešųjų subjektų vaidmenį ir veikimą praveriant jų pastatų duris.

Lapkričio 11 d.

„Europos statytojai“, dialogas su jaunimu

Teisingumo Teismas pakvietė moksleivius iš įvairių valstybių narių susitikti ir pabendrauti su aukšto rango Europos pareigūnais. Martin Schulz, Jean-Claude Juncker ir Koen Lenaerts, atitinkamai Europos Parlamento, Europos Komisijos ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo pirmininkai, susitiko su Vokietijos, Belgijos, Prancūzijos ir Liuksemburgo mokyklų moksleiviais, taip pat su moksleiviais iš Europos mokyklos Liuksemburge. Šia proga trys pareigūnai pristatė kiekvienas savo europinės karjeros kelią ir pasidalijo su moksleiviais mintimis apie Europos integraciją.

Lapkričio 13–15 d.

Teisėjų forumas

Kiekvienais metais teisėjai iš įvairių valstybių narių teismų susirenka Teisingumo Teismo organizuojamame forume padiskutuoti įvairiomis Sąjungos teisės temomis. Šiuo renginiu siekiama stiprinti Teisingumo Teismo ir nacionalinių teismų teisminį dialogą, kuris, be kita ko, vyksta prašymų priimti prejudicinį sprendimą forma; juo taip pat siekiama sudaryti sąlygas vienodam Sąjungos teisės taikymui ir sklaidai, nes būtent nacionaliniai teismai pirmiausia ją taiko savo sprendžiamuose ginčuose.

Oficialūs vizitai Teisingumo Teisme

Plėtodamas nuolatinį Teisingumo Teismo, kitų Sąjungos institucijų, tarptautinių teismų ir Sąjungos valstybių narių institucijų ir teismų institucinį bendradarbiavimą, 2016 m. Teisingumo Teismas priėmė Europos Parlamento Konstitucinių reikalų komiteto, Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Valonijos bei Austrijos parlamentų delegacijas. Jame taip pat apsilankė Prancūzijos Konstitucinės Tarybos pirmininkas Laurent Fabius, *Lord Advocate* James Wolffe, Kipro Aukščiausiojo Teismo pirmininkas Myron Nicolatos ir *Attorney General* Costas Clerides ir Jungtinės Karalystės Aukščiausiojo Teismo teisėjų, Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės Aukštesniojo Teisingumo Teismo teisėjų ir

Prancūzijos Respublikos Valstybės Tarybos pareigūnų delegacijos.

Teisingumo Teismas taip pat priėmė Europos advokatūrų tarybos ir Europos advokatų sąjungos delegacijas ir įvairius svarbius asmenis iš valstybių narių – Slovėnijos nacionalinės asamblėjos pirmininką Milan Brglez, Suomijos užsienio reikalų ministrą Timo Soini, Bulgarijos teisingumo ministrę Ekaterina Zaharieva, Slovakijos ministro pirmininko pavaduotoją ir teisingumo ministrę Lucia Žitňanská, Portugalijos užsienio reikalų ministrą Augusto Santos Silva, Kroatijos užsienio ir Europos reikalų ministrą Miro Kovač, Nyderlandų saugumo ir teisingumo ministrą Ard van der Steur ir Liuksemburgo Didžiosios Hercogystės Kultūros ministerijos valstybės sekretorių Guy Arendt.

B // SVARBIAUSI SKAIČIAI

Nuolatinis dialogas su teisės specialistais

- Teismo dialogo su nacionalinių teismų teisėjais palaikymas

1 938

**nacionalinių teismų
teisėjai apsilankė
Teisingumo Teisme**

- nacionalinių teismų teisėjai dalyvavo kasmetiniame teisėjų forume arba 6–10 mėnesių stažavosi Teisingumo Teismo nario kabinete
- Teisingumo Teisme rengti seminarai
- renginiai, skirti nacionaliniams teisėjams, dalyvaujantiems Europos teismų asociacijose ar teisminiuose tinkluose
- dalyvavimas aukščiausiųjų ir aukštesniųjų nacionalinių teismų iškilminguose metų pradžios renginiuose ir susitikimai su Europos aukščiausiųjų teismų pirmininkais arba pirmininkų pavaduotojais

- Teisės specialistų skatinimas taikyti ir suprasti Sąjungos teisę

675

lankytojų grupės

- išklausė prezentacijas apie teismo posėdžius, kuriuose dalyvavo, arba apie teismų veikimą

iš jų

219

teisės specialistų grupių

Iš viso 3 318 asmenų

245

**stažuotojai
teisininkai, kurių stažuotė yra
studijų dalis**

447

**išorės vartotojai:
studentai, tyrėjai, dėstytojai, kurie
atliko mokslinius tyrimus institucijos
bibliotekoje**

Glaudus dialogas su Europos piliečiais

15 933

lankytojai

iš jų

584

apsilankė per atvirų durų dieną

147

pranešimai spaudai

(t. y. iš viso

1 810

kalbinių versijų)

258

žinutės,

išsiųstos Teisingumo Teismo
Twitter paskyrose, turinčiose

31 700

sekėjų

85

prašymai leisti
susipažintisu institucijos
administraciniais
dokumentais ir
istoriniais archyvais

Apie **18 000** prašymų pateikti informacijos per metus

Nuolatinis oficialus ir institucinis dialogas

29

oficialūs vizitai

9

svarbių asmenų
iš valstybių narių
ar tarptautinių
organizacijų
mandagumo vizitai

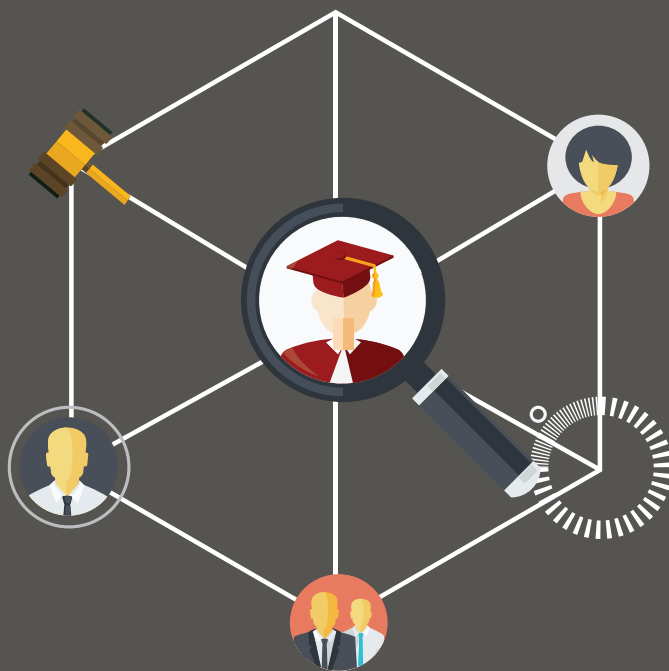
7

iškilmingi posėdžiai

4

TEISINGUMĄ VYKDYTI **PADEDANTI ADMINISTRACIJA**

A // VEIKSMINGA, MODERNI IR DAUGIAKALBĖ ADMINISTRACIJA

Teisingumo Teismo pirmininkui pavaldus kancleris, institucijos generalinis sekretorius, vadovauja administracijos tarnyboms. Jis pasakoja apie tai, kaip tarnybos padėjo vykdyti teisminę veiklą.

Atsižvelgiant į nuolatinio teisminės veiklos augimo ir biudžeto tvirtinimo institucijos reikalaujamo darbuotojų mažinimo 2013–2017 m. kontekstą, praėjusiais metais teismų struktūros reformos pirmasis ir antrasis etapai buvo įgyvendinti neišvengiamai remiantis apgalvotu ir naujovišku institucijai suteiktų išteklių valdymu.

Nors Bendrojo Teismo pajėgumų sustiprinimas leido išsaugoti institucijos profesinį branduolį, dėl jo administracinės tarnybos turėjo greitai ir iš esmės pakeisti savo organizavimą ir veikimo metodus, kad galėtų optimaliai ir be papildomų išteklių padėti įgyvendinti šią reformą.

Priimti šį iššūkį buvo galima dėl nuolatinių tarnybų pastangų padedant vykdyti teisminę veiklą. Tarnybos daug nuveikė siekiamos optimizuoti ir racionalizuoti savo veikimo metodus, tą

rodo iniciatyvos, skirtos, pavyzdžiui, suskaitmeninti bylų tvarkymo srautus nuo jų iškėlimo iki teismo sprendimo publikavimo, svarstymai, kaip būtų galima dar veiksmingiau tenkinti teismų lingvistinius poreikius, arba infrastruktūros pritaikymas prie naujo institucijos veiklos konteksto.

Visos tolesniuose puslapiuose paminėtos naujovės ir pakeitimai rodo atsakingos ir į gerą teisingumo vykdymą susitelkusios institucijos mobilizavimą. Institucijoms rengiantis minėti 60-ąsias Romos sutarčių metines, diskusijos ir darbai, pradėti siekiant vis glaudesnio bendradarbiavimo su Teisingumo Teismo partneriais valstybėse narėse, neabejotinai turėtų leisti apibrėžti rytojaus Europos teisingumo kontūrus.

ALFREDO **CALOT ESCOBAR**
Kancleris

B // SKAIČIAI IR PLANAI

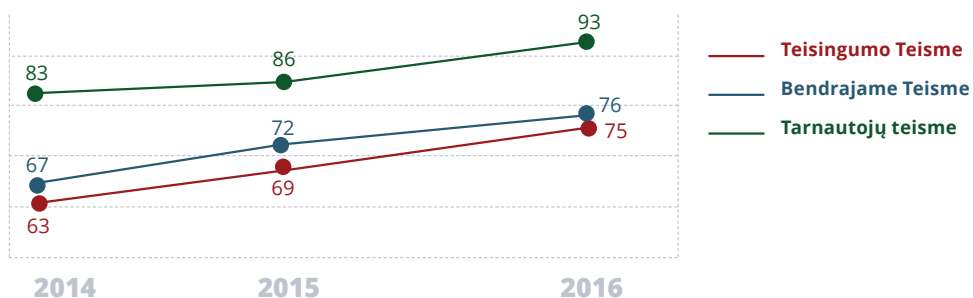
Procesinių dokumentų srauto skaitmeninimo link

Teisingumo Teismas, nors ir yra seniausia ES institucija, ryžtingai žvelgia į ateitį. Pasitelkdamas naujausias teisminės informatikos technologijas, jau kelerius metus jį sudarančiuose teismuose pradėtose bylose jis imasi skaitmeninti ir apsaugoti dokumentų srautus nuo pat bylos iškėlimo iki sprendimo publikavimo.

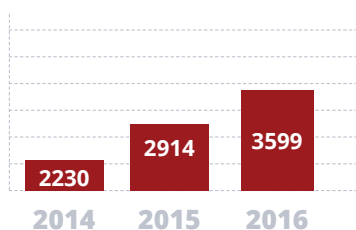
Kaip tai rodo vis dažnesnis naudojimasis *e-Curia* programa ir kasdienis jurisprudencijos skelbimas Rinkinyje, institucija kiekvieną dieną naudoja skaitmeninių priemonių teikiamomis galimybėmis užtikrinti spartų teisingumą ir jo sklaidą.

Nuo pat naujos bylos pradėjimo Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas suteikia šalims galimybę naudotis taikomąja informacine programa, vadinama „e-Curia“, kuri leidžia elektroniniu būdu ir visiškai saugiai pateikti procesinius dokumentus, su jais susipažinti ir juos gauti. *E-Curia* populiarumas nemažėja nuo pat jos įdiegimo 2011 m. ir institucija džiaugiasi, kad nuo 2016 m. šia programa naudoja visos valstybės narės, kaip proceso šalys.

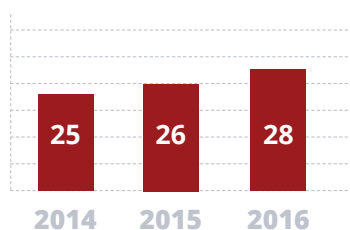
Procesinių dokumentų, pateiktų per *e-Curia*, procentinė dalis

Prisijungimo prie *e-Curia* paskyrų skaičius

Valstybių narių, kurios naudoja *e-Curia*, skaičius

Dėl procedūrų suskaitmeninimo proceso Teisingumo Teismas galėjo paspartinti publikavimą **Teismų praktikos rinkinyje**. Šis Rinkinys, kuriame oficialiai publikuojama Europos Sąjungos Teisingumo Teismą sudarančių teismų jurisprudencija visomis oficialiosiomis Sąjungos kalbomis, šiandien leidžiamas tik elektroniskai.

Nuo 2016 m. lapkričio 1 d. skaitmeninis Rinkinys (kuris nuo jo sukūrimo 2012 m. buvo leidžiamas kas mėnesį) leidžiamas kasdien, taip užtikrinant, kad priėmus sprendimus jie būtų kuo greičiau paskelbti Rinkinyje.

Naujoviško daugiakalbystės valdymo svarba

Teisingumo Teismas yra daugiakalbė teisminė institucija, todėl jis turi būti pajėgus išnagrinėti bylą, nesvarbu, kokia oficialiąja Sąjungos kalba būtų surašytas ieškinys, ir užtikrinti, kad jo sprendimai būtų skelbiami visomis šiomis kalbomis.

Atsižvelgdamas į oficialiųjų kalbų skaičiaus didėjimo – nuo Europos integracijos pradžios kalbų skaičius išaugo nuo 4 iki 24 – keliamus iššūkius, Teisingumo Teismas nuolat tobulino daugiakalbystės valdymą, siekdamas užtikrinti jos išsaugojimą.

Tuo tikslu Teisingumo Teismo vertimo raštu tarnyba ir toliau svarsto įvairias galimybes, kaip optimizuoti išorės vertėjų indėlį, kad teisinis vertimas Teisingumo Teisme priartėtų prie valstybėse narėse išplėtos praktikos ir sukauptos teisinės ir lingvistinės patirties, o kartu būtų išplėstas kompetencijų spektras, kad Vertimo raštu generalinis direktoratas būtų pajėgus įveikti struktūriškai išaugusį vertimų kiekį ir kalbinių kombinacijų skaičių.

Šios diskusijos, reiškiančios neišvengiamas investicijas ieškant valstybėse narėse turimų pajėgumų ir juos plėtojant, turės lemiamos reikšmės teisinio vertimo ateičiai ir pačiai institucijai, atsižvelgiant į daugiakalbystės įtaką visoms jos teisminės veiklos sritims.

Keli kalbos tarnybas apibūdinantys skaičiai

24

galimos proceso kalbos,
o tai reiškia

74

vertėjai žodžiu
vykstant teismo
posėdžiams ir
susirinkimams

613

teisininkų
lingvistų, kurie
verčia rašytinius
dokumentus

23

kalbų skyriai

552

galimas kalbines
kombinacijas

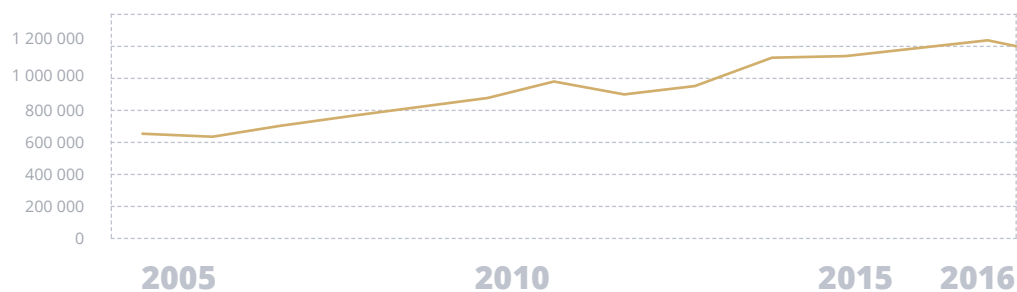
1 160 000

puslapių 2016-aisiais išvertė vertimo raštu
tarnyba

Vertimo poreikio sumažinimas 2016-aisiais
(vidinės taupymo priemonės): **440 000** puslapių

Versti pateikiamų puslapių skaičiaus didėjimas

Taupi, ekologiška ir saugi infrastruktūra

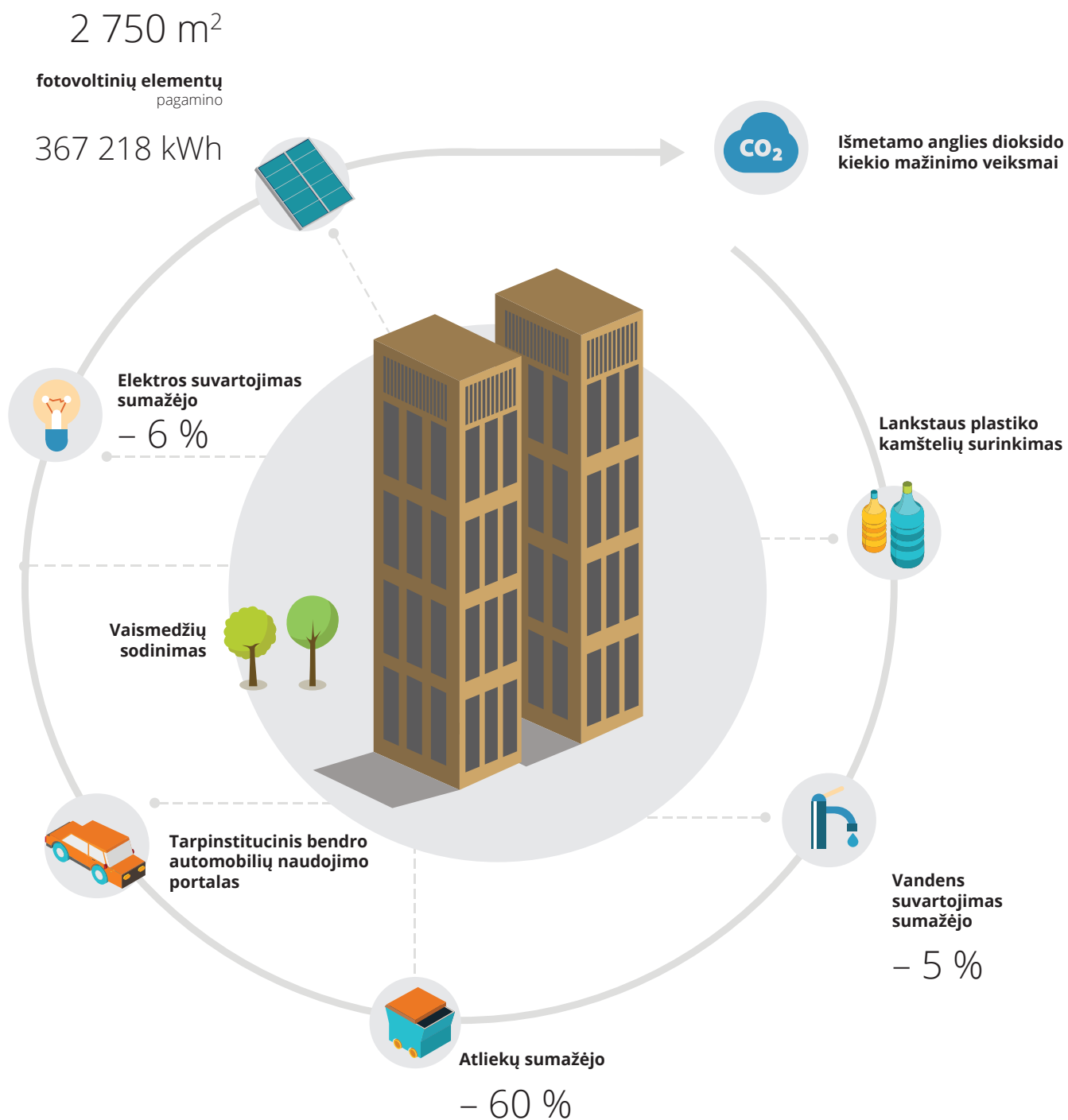
Teisingumo Rūmų (inauguruoti 2008 m.) infrastruktūros atnaujinimas, kuris turėtų baigtis 2019 m. pastačius trečiąjį bokštą, buvo vykdomas vadovaujantis trimis imperatyvais – taupumu, ekologija ir asmenų, patalpų bei duomenų saugumu.

Pastatai suprojektuoti taip, kad būtų atskirtos viešai prieinamos erdvės nuo nariams bei personalui skirtų erdvių, siekiant netrikdomo bylų nagrinėjimo, kaip reikalaujama pagal procesą reglamentuojančius teisės aktus, ir nuolat pritaikomi prie visuomenės lūkesčių, ginčų, kuriuos teismams gali tekti nagrinėti, ir tarptautinio teismų veiklos konteksto.

2016 m. birželį padėtas **pirmasis** trečiojo bokšto **akmuo** žymi svarbų etapą siekiant tikslo sutelkti visą personalą į vieną vietą ir taip sutaupyti nemažai išteklių, to siekė biudžeto valdymo institucija pastatų infrastruktūros valdymo srityje.

Igyvendinant institucijos statybų projektus ir kasdienį jai suteiktų priemonių valdymą nuolat rūpinamasi aplinkos apsauga, o tai liudija 2016 m. gruodžio 15 d gautas **EMAS (Eco-Management and Audit Scheme) registracijos** sertifikatas. Taigi šis ES reglamentu numatytas sertifikatas, kuris suteikiamas organizacijoms, atitinkančioms griežtas sąlygas dėl jų aplinkos politikos ir pastangų saugoti aplinką bei užtikrinti tvarų vystymąsi, yra rimtas Teisingumo Teismo pasiekto aukšto aplinkosauginio veiksmingumo ir įsipareigojimų šioje srityje pripažinimas.

Galiausiai, infrastruktūrų valdymas turėjo būti pritaikytas atsižvelgiant į naują visose valstybėse narėse vyraujančią saugumo kontekstą, siekiant užtikrinti narių, personalo ir daugiau kaip 100 000 teisės specialistų, lankytojų ir paslaugų teikėjų, kurie kasmet atvyksta į Teisingumo Teismą, **sklandų ir pagarbų priėmimą**.

5

ŽVILGSNIS Į ATEITĮ. **KOKYBIŠKAS TEISINGUMAS – NUOLATINIS IŠŠŪKIS**

Kokybiškas teisingumas – nuolatinis kiekvieno teismo iššūkis, ir Teisingumo Teismas tam skiria itin daug dėmesio. Per pastaruosius metus Teisingumo Teismas ėmėsi veiksmų išlaikyti ir sustiprinti teisingumo kokybę Europos Sąjungos teisės sistemoje. Šie veiksmai apima tris pagrindines kryptis:

- Europos Sąjungos teismų struktūros reformą;
- procedūros reglamentų naują redakciją;
- darbo metodų modernizavimą ir aktualizavimą.

Šie veiksmai jau davė rezultatų ir jų nauda bus pastebima ir vėliau. Nors abiejuose Sąjungos teismuose nagrinėjamų ginčų vis daugėja, proceso trukmė nuolat trumpėja, nepaisant neišvengiamų suvaržymų, susijusių su procesui šiuose teismuose būdinga visiška – o tai pasaulyje unikalus atvejis – daugiakalbyste.

Todėl Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė plačiau apsvarstyti vieną iš pagrindinių Europos Sąjungos teisingumo sistemos savybių: teisingumo tinklą. Dešimtmečius iki interneto sukūrimo ir įdiegimo Europos teisingumo sistema jau veikė per

tinklą – prašymų priimti prejudicinį sprendimą forma. Giliai įsitikinęs, kad teismų bendradarbiavimas Europos Sąjungoje gali pagerinti teisingumo kokybę piliečių naudai, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas ketina šiuo tikslu imtis kelių iniciatyvų. Pirmoji šių iniciatyvų bus kvietimas Europos Sąjungos valstybių narių aukščiausiųjų ir konstitucinių teismų pirmininkams atvykti į forumą, skirtą diskusijai apie „teisingumo tinklą“, kuris įvyks 2017 m. Liuksemburge Romos sutarčių 60-ųjų metinių minėjimo proga.

6

SEKTI INSTITUCIJOS
AKTUALIJAS

Prisijunkite prie Teisingumo Teismo, Bendrojo Teismo ir Tarnautojų teismo sprendimų paieškos portalo per *Curia* interneto svetainę:

curia.europa.eu

Sekite teismo praktikos ir institucijos naujienas:

- skaitykite **pranešimus spaudai** šiuo adresu: curia.europa.eu/jcms/PressRelease
- užsisakykite Teisingumo Teismo **RSS sklaidos kanalą**: curia.europa.eu/jcms/RSS
- sekite institucijos **paskyrą Twitter'yje**: @CourUEpresse arba @EUCourtPress
- atsisiųskite taikomąją programą **App CVRIA** išmaniesiems telefonams ir planšetiniams kompiuteriams

Daugiau informacijos apie institucijos veiklą rasite čia:

- skaitykite interneto puslapį, skirtą **2016 m. metiniam pranešimui**: curia.europa.eu/jcms/AnnualReport
 - metų apžvalga
 - teisminės veiklos ataskaita
 - valdymo ataskaita

Susipažinkite su institucijos dokumentais:

- **istoriniai archyvai**: curia.europa.eu/jcms/archive
- **administraciniai dokumentai**: curia.europa.eu/jcms/documents

Apsilankykite Europos Sąjungos Teisingumo Teismo būstinėje:

Susidomėjusiesiems institucija siūlo specialias kiekvienos grupės interesus atitinkančias vizitų programas (dalyvavimas posėdyje, ekskursija su gidu po pastatą arba apžiūrint meno kūrinius, studijų vizitas):

curia.europa.eu/jcms/visits

Norėdami gauti informacijos apie instituciją:

- parašykite mums užpildydami **elektroninę užklauso formą**: curia.europa.eu/jcms/contact

EUROPOS SĄJUNGOS TEISINGUMO TEISMAS

KOMUNIKACIJOS DIREKTORATAS
LEIDINIŲ IR ELEKTRONINIŲ INFORMAVIMO
PRIEMONIŲ SKYRIUS
2017 M. KOVO MĖN.

Leidinių biuras

ISBN 978-92-829-2267-5
ISSN 2467-1584
doi:10.2862/953359